

NAUKI PRAWNE / LEGAL SCIENCES**MAREK SALAMONOWICZ****PRZEDMIOT UMOWY LICENCYJNEJ
NA UDOSTĘPNIANIE I WYKORZYSTYWANIE DANYCH
BADAWCZYCH W RAMACH REPOZYTORIUM
INSTYTUCJONALNEGO*****Wprowadzenie**

Prowadzenie prac badawczo-rozwojowych finansowanych ze środków publicznych coraz częściej związane jest z obowiązkiem zapewnienia otwartego dostępu do uzyskanych danych badawczych. Taki obowiązek wynikać może z aktów normatywnych, m.in. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (dalej: dyrektywa 2019/1024 2019¹, ustawy z 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (dalej: ustawa z 2021 o otwartych danych)², jak również z zaleceń i rekomendacji krajowych i unijnych organów administracji publicznej³. Poszczególne jednostki nauki oraz agencje finansujące prace badawczo-rozwojowe realizują swoje polityki w sferze otwartego dostępu⁴.

MAREK SALAMONOWICZ – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ORCID: 0000-0001-6934-2154, e-mail: m.salamonowicz@uwm.edu.pl

*Publikacja została napisana w wyniku odbywania przez autora stażu w Uniwersytecie w Walencji oraz Urzędzie Unii Europejskiej ds. Własności Intelktualnej, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój), zrealizowanego w projekcie Program Rozwojowy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (POWR.03.05.00-00-Z310/17).

¹ Dz.U. UE z 26 czerwca 2019, L 172/56.

² Dz.U. 2021 poz. 1641.

³ Zob. Zalecenia Komisji Europejskiej (UE) 2018/790 z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie dostępu do informacji naukowej oraz jej ochrony, powstałej w wyniku badań naukowych finansowanych ze środków publicznych, Dz.U. UE z 31 maja 2018 r. L 134/12; *Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce*, dokument opracowany przez MNiSW w 2015 r., <https://www.gov.pl/documents/1068557/1069061/20180413_Kierunki_rozwoju_OD_wersja_ostateczna.pdf>, dostęp: 20.01.2022.

⁴ European Research Council (ERC), *Guidelines on Implementation of Open Access to Scientific Publications and Research Data in projects supported by the European Research Council under Horizon 2020*, Bruksela 2017, <https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/oa-pilot/h2020-hi-erc-oa-guide_en.pdf>, dostęp: 20.01.2022; Zarządzenie z dnia 27 maja 2020 r.

Naukowcy, podmioty zarządzające danymi badawczymi, którzy występują w roli depozytariuszy danych badawczych, a także podmioty prowadzące repozytoria instytucjonalne danych badawczych jako licencjobiorcy stają wobec dylematu określenia danych badawczych, które mają być udostępnione oraz zasad tegoż udostępniania. Celem niniejszego artykułu jest określenie i charakterystyka prawna przedmiotu umowy licencyjnej na korzystanie i udostępnienie danych badawczych. Zagadnienie to związane jest z wieloma problemami szczegółowymi. Dane badawcze mogą być objęte prawami własności intelektualnej, ich zestawienie może stanowić utwór lub bazę danych. Stąd ustalenie właściwego przedmiotu licencji wpływa na charakter prawny umowy i sytuację prawną stron. Przedmiot umowy jest sprzężony z dopuszczalnym zakresem upoważnienia licencyjnego oraz stosowanym reżimem prawnym⁵. Co więcej, otwarty dostęp do danych badawczych nie zawsze jest możliwy, nierzadko powinien być on ograniczony lub wręcz zamknięty z uwagi na ochronę innych praw lub interesów. Przykładowo, ograniczenie otwartego dostępu może być uzasadnione (czy wręcz konieczne) ochroną praw własności intelektualnej warunkującą komercjalizację wyników badań, jak np. tajemnice przedsiębiorstwa, wynalazki bądź wzory użytkowe. Inną przyczyną może być ochrona danych osobowych lub informacji niejawnych. W przeprowadzonej analizie uregulowań prawnych, dotyczących przedmiotu rozważań, posłużono się przede wszystkim metodą dogmatyczno-prawną.

W kontekście otwartego dostępu do danych badawczych oraz jego potencjalnych ograniczeń nie wzbudza wątpliwości zasada wyrażona w art. 10 dyrektywy 2019/1024, iż dane badawcze powinny być „tak otwarte, jak to możliwe, tak zamknięte, jak to konieczne”⁶. Należy także wskazać, promowany m.in. przez Komisję Europejską i tzw. Koalicję S, standard otwartego dostępu do danych⁷. Polega on na tym, że użytkownicy danych badawczych mogą uzyskiwać dostęp bezpłatnie, pobierać je, wykorzystywać, przetwarzać, reprodukować i rozpowszechniać bez żadnych opłat i zbędnych utrudnień prawnych. Taki standard określa się mianem FAIR od pierwszych liter angielskich słów: *Findable, Accessible, Interoperable, and Reusable*, chodzi zatem o to, aby dane badawcze były możliwe do odszukania, dostępne, interoperacyjne i nadające się do wielokrotnego użytku. Należy wskazać, że zarówno dyrektywa 2019/1024 w art. 10 ust. 2 oraz motywie 28, jak i art. 22 ustawy z 2021 r. o otwartych danych odnoszą

nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki w sprawie ustalenia Polityki Narodowego Centrum Nauki dotyczącej otwartego dostępu do publikacji, <https://www.ncn.gov.pl/sites/default/files/pliki/zarzadzania-dyrektora/zarzadzanieDyr-38_2020.pdf>, dostęp: 20.01.2022.

⁵ Poszczególne typy licencji w różnym stopniu realizują określone standardy zapewnienia otwartego dostępu do danych badawczych.

⁶ M. Roźniakowska-Kłosińska, *Otwarte dane badawcze w warsztacie pracy naukowca*, „Biuletyn EBIB” 183(2018), s. 3; G. Bruzzone, K. Debackere, *As Open as Possible, as Closed as Needed: Challenges of the EU Strategy for Data*, „Les Nouvelles – Journal of the Licensing Executives Society” 2021, vol. LVI–1, s. 41.

⁷ A. Landi, M. Thompson, V. Giannuzzi, F. Bonifazi, I. Labastida, L.O.B. da Silva Santos, M. Roos, *The “A” of FAIR—as open as possible, as closed as necessary*, „Data Intelligence” 2020, No 2(1–2), s. 49; J.C. Burgelman, C. Pasco, K. Szkuta, R. von Schomberg, A. Karalopoulos, K. Repanas, M. Schoupe, *Open science, open data, and open scholarship: European policies to make science fit for the twenty-first century*, „Frontiers in Big Data” 2019, No 2(43), s. 3.

obowiązek zapewnienia możliwości ponownego wykorzystania danych badawczych zarówno w celach komercyjnych, jak i niekomercyjnych nie do wszelkich kategorii danych badawczych, ale tylko do niektórych. Po pierwsze, dotyczy to danych, które zostały wytworzone lub zgromadzone w ramach działalności naukowej finansowanej ze środków publicznych. Po drugie, chodzi o dane, które już są udostępniane publicznie w systemie teleinformatycznym, w szczególności w repozytorium instytucjonalnym lub tematycznym. Przy czym niebagatelne znaczenie ma także to, jakie podmioty udostępniły te dane. Prawodawca unijny wskazuje szeroko na „naukowców, organizacje prowadzące badania naukowe lub organizacje finansujące badania naukowe”. Ustawodawca polski wskazuje zaś na dane badawcze będące „w posiadaniu podmiotów, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”⁸. Chodzi o instytucje tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki, w szczególności o uczelnie, instytuty PAN oraz instytuty badawcze⁹.

Dane badawcze – analiza pojęcia

Pojęcie danych badawczych zostało zawarte w art. 2 pkt 5 dyrektywy 2019/1024 oraz art. 2 pkt 2 ustawy z 2021 r. o otwartości danych¹⁰. W obu aktach wyłączono z tego pojęcia publikacje naukowe, co należy uznać za trafne, gdyż są one udostępniane w relacji do polityki wydawców w zakresie otwartego dostępu (np. złota lub zielona droga). Treść publikacji naukowej z reguły zawiera dane badawcze lub się do nich odwołuje. W tym kontekście nie dziwi odwołanie się w obu analizowanych definicjach do funkcji danych badawczych, która polega na tym, iż stanowią one dowód w procesie badawczym oraz służą do krytycznej analizy dokonanych na ich podstawie wniosków oraz wyników badań. Publikacje naukowe zawierają informacje o problemach badawczych, metodach badawczych, przeprowadzeniu samego badania, dokonanych ustaleniach i sformułowanych wnioskach. Z kolei dane badawcze stanowią potwierdzenie przeprowadzonych badań i potwierdzenie lub zaprzeczenie uzyskanych wyników oraz umożliwiają weryfikację postawionych na ich podstawie tez. A zatem rola ich udostępniania w rozwoju nauki jest szczególnie doniosła z uwagi na możliwość wtórnego wykorzystania uzyskanych danych. Nie wzbudza wątpliwości to, że dane badawcze powstają, są gromadzone czy – jak wskazuje dyrektywa 2019/1024 – „produkowane” w ramach działalności naukowej, przez które należy rozumieć

⁸ T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.

⁹ M. Jarentowski, *Nowe regulacje prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, „Przegląd Prawa Publicznego” 11(2018), s. 7; por. G. Mazurek, *Transformacja cyfrowa – perspektywa instytucji szkolnictwa wyższego*, w: *Transformacja akademickiego szkolnictwa wyższego w Polsce w okresie 30-lecia: 1989–2019*, pod red. J. Woźnickiego, Warszawa 2019, s. 318.

¹⁰ W. Miller, *Nowa ustawa o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego*, „Temidium” 3(2021), s. 40n.; K. Chałubińska-Jentkiewicz, *Prawna ochrona treści cyfrowych*, Warszawa 2021, s. 576; R. Markiewicz, *Prawo autorskie na jednolitym rynku cyfrowym. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790*, Warszawa 2021, s. 359n.

badania naukowe (podstawowe i aplikacyjne)¹¹, prace rozwojowe oraz twórczość artystyczną w rozumieniu przywołanego wyżej art. 4 ustawy z 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Polski ustawodawca, zachowując spójność z postanowieniami dyrektywy, wskazał, że dane badawcze to informacje utrwalone w postaci cyfrowej (elektronicznej). W regulacji unijnej użyto zwrotu „dokumenty”. Wydaje się, że ujęcie ustawowe jest lepsze, gdyż dokument elektroniczny może zawierać dane badawcze i jest formą ich utrwalenia, natomiast dane to po prostu informacje. Należy przy tym wskazać na szeroką definicję pojęcia „dokument” zawartą w art. 2 pkt 6 dyrektywy 2019/1024. Według tego przepisu oznacza on dowolną treść niezależnie od jej nośnika (papier, forma elektroniczna, zapis dźwiękowy, wizualny bądź audiowizualny) lub dowolną część tej treści. Dokument elektroniczny należy postrzegać jako formę utrwalenia danych badawczych. W ujęciu przedstawionym przez Komisję Europejską można dostrzec przykłady wielu rodzajów informacji mogących stanowić dane badawcze. Według niego dane badawcze to informacje, w szczególności fakty i liczby, zebrane w celu zbadania, rozpatrywane jako podstawa rozumowania, dyskusji lub obliczeń. W kontekście badawczym przykłady danych obejmują: statystyki, wyniki eksperymentów, pomiary, obserwacje wynikające z pracy w terenie, wyniki sondaży, wywiady, nagrania wywiadów i obrazy, a także metadane, specyfikacje i inne obiekty cyfrowe¹². Ze względu na **stopień przetworzenia danych** można wyróżnić dane surowe, pochodne, skompilowane, referencyjne. Dane surowe to dane zebrane, lecz nieprzetworzone. Dane pochodne to dane przetworzone, np. opisane, skomasowane, zagregowane, mogą obejmować wyniki analiz innych danych, pochodzących z innych źródeł. Z kolei dane referencyjne to wyselekcjonowane dane, poprawione, zoptymalizowane, często zweryfikowane¹³. Kryterium podziału może być także sposób pozyskania danych. Można wskazać dane eksperymentalne, pochodzące z symulacji, obserwacyjne. Dane obserwacyjne to dane odczytywane w czasie rzeczywistym, np. poprzez odczyt mierników, są to zazwyczaj dane unikalne. Z kolei powtarzalnością cechują się dane eksperymentalne, uzyskiwane w kontrolowanych warunkach przy użyciu sprzętu laboratoryjnego. Natomiast dane z symulacji pochodzą z badań starających się odzwierciedlać rzeczywistość lub pewne jej cechy¹⁴. W języku prawnym w art. 2 pkt 3 ustawy z 2021 r. o otwartych danych oraz art. 2 pkt 8 dyrektywy 2019/1024

¹¹ Szerzej na ten temat: M. Salamonowicz, *Treść i charakter prawny umowy o prace badawczo-rozwojowe*, Warszawa 2018, s. 45n. Zob. także: B. Fischer, *Autorskoprawne konteksty ponownego wykorzystania danych badawczych*, w: *Sto lat polskiego prawa handlowego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Kidybie*, pod red. M. Dumkiewicz, K. Kopaczyńskiej-Pieczniak, J. Szczotki, t. II, Warszawa 2020, s. 553n.

¹² European Research Council (ERC), *Guidelines on Implementation...*, s. 4; podobną listę zawiera także motyw 27 dyrektywy 2019/1024.

¹³ A. Książczak-Gronowska, M. Bogajczyk, *Dane badawcze*, Warszawa 2020, s. 5; A. Krzeмиńska, *Zabezpieczenie i ponowne wykorzystanie dokumentacji badań naukowych (tzw. surowych danych) – teoria i praktyka*, w: *Archiwa w nauce, nauka w archiwach*, pod red. D.K. Rembiszewskiej, K.K. Szamryka, Białystok 2016, s. 12.

¹⁴ K. Siewicz, N. Rycko, *Prawne aspekty otwierania danych badawczych – poradnik*, Warszawa 2019, s. 5.

zawarte jest pojęcie danych dynamicznych. W znacznej mierze pokrywa się ono z zaprezentowanym pojęciem danych obserwacyjnych. Scharakteryzowano je jako dane podlegające częstym aktualizacjom lub aktualizacjom w czasie rzeczywistym. Jako przykład wskazano dane wygenerowane przez czujniki. W istocie takie dane mogą szybko się zmieniać lub dezaktualizować¹⁵.

Z prawnego punktu widzenia najistotniejszym kryterium podziału jest charakter ochrony prawnej danych badawczych jako przedmiotu umowy licencyjnej. Określona kwalifikacja ma bowiem wpływ na reżim prawny, który znajdzie zastosowanie do umowy licencyjnej, oraz dopuszczalność bądź konieczność ograniczenia dostępu do danych albo jego zamknięcia. Dane badawcze, ich zbiór lub poszczególne elementy mogą stanowić utwór, w tym mogą to być utwory audiowizualne albo programy komputerowe, może to być także baza danych. Ponadto zestawy danych mogą zawierać dane stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, wynalazek lub inny projekt wynalazczy, a także zawierać informacje niejawne bądź też inne tajemnice prawnie chronione. Wreszcie mogą zawierać dane osobowe lub inne dane wrażliwe, których rozpowszechnianie mogłoby naruszać prawo do prywatności lub być nieetyczne¹⁶.

Dane badawcze jako baza danych

W praktyce działalności naukowej dane badawcze często stanowią zbiór danych lub innych materiałów i elementów, który został zgromadzony według określonej systematyki i metody. Skłania to do analizy danych badawczych w kontekście prawnej ochrony baz danych. Jeżeli dane badawcze stanowią zbiór, który można by zakwalifikować jako bazę danych, wówczas do licencji na udostępnianie i wykorzystywanie takich danych badawczych powinny mieć zastosowanie odpowiednie przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (dalej: ustawa z 2001 r. o ochronie baz danych)¹⁷. Stwierdzić należy, że nie każdy zbiór albo zestawienie danych badawczych będzie stanowić bazę danych. Zależy to od spełnienia przesłanek ochrony określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z 2001 r. o ochronie baz danych. Jeżeli przykładowo zbiór danych badawczych jest nieuporządkowany, dane są przypadkowe lub liczba elementów jest nieznaczna, trudno mówić o bazie danych¹⁸. *A contrario*, zaopatrzenie zestawu danych w system umożliwiający ich systematyczne przeszukiwanie lub

¹⁵ B. Fischer, A. Piskorz-Ryń, M. Sakowska-Baryła, J. Wyporska-Frankiewicz, *Ustawa o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego. Komentarz*, Warszawa 2019, komentarz do art. 1, pkt 5.7, LEX/el.

¹⁶ E. Majdecka, K. Strycharz, *Otwarta nauka: prawo autorskie i wolne licencje*, Warszawa 2018, s. 6; B. Fischer, *Autorskoprawne konteksty...*, s. 553 i n.

¹⁷ T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 386; R. Sikorski, *Ochrona sui generis baz danych w prawie polskim*, „Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny” 1(2004), s. 61; A. Górecka, *Pojęcie bazy danych na gruncie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego” 2.1(2002), s. 105n.

¹⁸ J. Barta, R. Markiewicz, *Wokół definicji bazy danych*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 1(2002), s. 7; R. Sikorski, *Ochrona sui generis baz danych...*, s. 59.

przetwarzanie, tudzież istnienie znacznej liczby elementów w zbiorze, przy jednoczesnym ich metodycznym lub systematycznym uporządkowaniu, przemawia za istnieniem bazy danych.

Poszczególne elementy bazy danych powinny być „indywidualnie dostępne”. Stanowi to przesłankę definicyjną bazy danych. Jej spełnienie może polegać na możliwości zapoznania się z poszczególnymi elementami zbioru danych, a także na możliwości przeszukiwania zbioru według określonej metodyki lub systematyki. Dostępność może być zapewniona środkami elektronicznymi, co ma podstawowe znaczenie z perspektywy otwartego dostępu do danych badawczych, ale także może być zapewniona w jakikolwiek inny sposób¹⁹.

Przesłanką niezbędną dla istnienia bazy danych jest poniesienie istotnego co do jakości lub ilości nakładu inwestycyjnego w celu sporządzenia, weryfikacji lub prezentacji zawartości bazy danych²⁰. Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika, że pojęcie nakładów na „uzyskanie” zawartości bazy danych nie obejmuje kosztów poniesionych przy tworzeniu nowych danych²¹, jak również kosztów tworzenia elementów, które mogłyby być później zgromadzone w bazie danych²². Podobnie Trybunał Sprawiedliwości wykluczył koszty weryfikacji danych w zawartości bazy danych podczas procesu jej tworzenia²³. Natomiast koszty poniesione na weryfikację poprawności danych poza procesem tworzenia lub ich prezentacji innym podmiotom powinny być zaliczane na poczet nakładów inwestycyjnych.

Zastosowanie przedstawionego wyżej wymogu w stosunku do zbiorów danych badawczych może być problematyczne. W szczególności chodzi tu o rozróżnienie tworzenia danych od ich uzyskania. Nierzadko bowiem dane badawcze będące elementem zbioru są tworzone, a nie uzyskiwane z istniejących źródeł. Zaś koszty poniesione na weryfikację lub prezentację zbioru danych mogą nie spełnić kryterium istotnego ilościowo lub jakościowo nakładu. W efekcie rodzi to niepewność co do ochrony prawnej zbioru danych badawczych prawem *sui generis* określonym w art. 6 ust. 1 ustawy z 2001 r. o ochronie baz danych.

Jednym z powodów uzasadniających wprowadzenie prawnej ochrony baz danych prawem *sui generis* jest zdaniem Trybunału Sprawiedliwości promowanie tworzenia systemów przechowywania i przetwarzania już istniejących informacji²⁴.

¹⁹ Ł. Łazarz, *Obrót bazami danych w świetle ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych*, „Transformacje Prawa Prywatnego” 1(2003), s. 57n.

²⁰ Por. krytykę sposobu implementacji dyrektywy o ochronie baz danych przeprowadzoną w: P. Polański, *Pojęcie elektronicznych baz danych – w prawie polskim i wspólnotowym*, „Prawo Nowych Technologii” 1(2008), s. 44; N. Dietrich, L. Guibault, T. Margoni, K. Siewicz, A. Wiebe, *Możliwe formy ochrony prawnej z perspektywy UE*, w: *Otwarte, czyli bezpieczne. Analiza prawnych form ochrony danych badawczych i zalecenia w kwestii dostępu i korzystania*, pod red. L. Guibault i A. Wiebego, Kraków 2014, s. 21.

²¹ W sprawie chodziło o sporządzanie terminarza spotkań piłkarskich. Wyrok TS z 9 listopada 2004 r. w sprawie C-338/02, *Fixtures Marketing Ltd przeciwko Svenksa AB (Svenska)*, ECLI:EU:C:2004:696.

²² Wyrok TS z 9 listopada 2004 r. w sprawie C-203/02, *British Horseracing Board Ltd przeciwko William Hill Organization Ltd (BHB)*, ECLI:EU:C:2004:695, pkt 31.

²³ Tamże, pkt 40.

²⁴ Tamże.

Zgodzić się należy z zapatrywaniem, że instytucja naukowa korzystająca ze środków publicznych i ponosząca ryzyko finansowe stworzenia bazy danych może korzystać z prawa wyłącznego *sui generis* do bazy danych²⁵.

Dane badawcze jako utwór lub przedmiot praw pokrewnych

Należy podkreślić, że baza danych obejmująca dane badawcze może być utworem i podlegać ochronie w świetle przepisów ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej: ustawa z 1994 r. o prawie autorskim)²⁶. Potwierdza to sam ustawodawca poprzez treść art. 1 ustawy z 2001 r. o ochronie baz danych. Dlatego też wyróżnić można bazy danych o charakterze nietwórczym i twórczym. Tym ostatnim przysługuje ochrona prawnoautorska. Twórczy charakter bazy danych może przejawiać się poprzez oryginalność w wyborze lub uporządkowaniu danych²⁷. Natomiast same dane badawcze obejmujące fakty, materiał naukowy, ustalenia, tudzież pomysły i idee nie stanowią utworu w rozumieniu art. 1 ust. 2(1) oraz art. 4 ustawy z 1994 r. o prawie autorskim. Aby przekroczyć próg ochrony prawnoautorskiej, zbiór danych badawczych powinien, zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z 1994 r. o prawie autorskim, spełnić kryterium przejawu twórczości o indywidualnym charakterze. Może to polegać na oryginalnym ujęciu, przedstawieniu, zestawieniu, uporządkowaniu, rozmieszczeniu, a także selekcji danych badawczych, np. w postaci graficznej, tabelarycznej, innej. Natomiast jeżeli rezultat wymienionych czynności jest podyktowany jedynie względami techniczno-użytecznymi, o charakterze rutynowym, które mają na względzie wyłącznie rzetelność i kompletność danych badawczych, ochrona prawnoautorska będzie trudna do wykazania²⁸.

Szczególnymi kategoriami utworów są programy komputerowe i utwory audiowizualne. Te pierwsze mogą być używane w szczególności do sporządzenia bazy danych lub korzystania z danych badawczych. W tym sensie program komputerowy nie stanowi części składowej bazy danych. Można sobie jednak wyobrazić, że elementami samej bazy danych badawczych będą programy komputerowe²⁹. Podobnie jak różne kategorie utworów mogą stanowić elementy zbioru bazy danych. Przykładowo, utwory audiowizualne mogą stanowić elementy zbioru

²⁵ Tak: K. Felchner, *Re-use utworu (bazy danych)*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 1(2013), s. 31; N. Dietrich, L. Guibault, T. Margoni, K. Siewicz, A. Wiebe, *Możliwe formy ochrony prawnej...*, s. 30; Wyrok TS z 12 lipca 2012 r. w sprawie C-138/11, *Compass-Datenbank GmbH przeciwko Republik Österreich*, ECLI:EU:C:2012:449, pkt 47.

²⁶ T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1062.

²⁷ Wyrok TS z 1 marca 2012 r. w sprawie C-604/10, *Football Dataco Ltd i in. przeciwko Yahoo! UK Ltd*, ECLI:EU:C:2012:115, pkt 42; A.R. Napierała-Batygolska, *Problematyka autoplagiatu*, „Civitas et Lex” 2021, nr 2, s. 40.

²⁸ R. Sikorski, *Licencje na korzystanie z elektronicznych baz danych*, Warszawa 2006, Rozdział 3, *Bazy danych jako dobro chronione w prawie własności intelektualnej*, LEX/el; P. Wąglowski, *Ochrona baz danych*, Warszawa 2009, s. 4.

²⁹ Wyrok SA w Warszawie z 5 lutego 2015 r., VI ACa 531/14, LEX nr 1663095.

danych badawczych, który obejmuje szereg filmów dokumentalnych. Dane badawcze mogą obejmować także przedmioty praw pokrewnych³⁰. W szczególności może to być prawo do wideogramu lub fonogramu³¹. W toku badań naukowych dochodzi nierzadko do pierwszego utrwalenia warstwy dźwiękowej wykonania utworu albo innych zjawisk akustycznych lub pierwszego utrwalenia sekwencji ruchomych obrazów, z dźwiękiem lub bez, niezależnie od tego, czy stanowi ono utwór audiowizualny. Przykładowo, mogą to być nagrania wywiadów uczestników badań. Naukowiec może także dotrzeć do utworu, którego czas ochrony już wygasł lub jego egzemplarze nie były jeszcze publicznie udostępniane. Wówczas w oparciu o treść art. 99(1) ustawy z 1994 r. o prawie autorskim pierwsze zgodne z prawem rozpowszechnienie utworu lub jego publikacja wiąże się z powstaniem prawa pokrewnego do praw autorskich. Wydawcą, któremu przysługuje prawo do pierwszego wydania, wydania naukowego lub krytycznego, może być zarówno sam naukowiec, jak też jego pracodawca bądź osoba trzecia, np. wydawnictwo uczelniane³².

Dane badawcze a projekty wynalazcze i dane wrażliwe

Dane badawcze mogą zawierać informacje dotyczące projektów wynalazczych, np. nowego rozwiązania stanowiącego wynalazek, wzór użytkowy, wzór przemysłowy, projekt racjonalizatorski. Z perspektywy rozważań nad przedmiotem licencji na udostępnienie i korzystanie raczej trudno uważać tę umowę za formę możliwej komercjalizacji wyników prac badawczych. Owszem, jej funkcją jest zapewnienie dostępności danych badawczych i możliwości ich wtórnego wykorzystania nie tylko w celach naukowych, ale także gospodarczych³³. Teoretycznie można sobie wyobrazić, że umowa licencyjna o udostępnienie i wykorzystywanie danych badawczych będzie upoważniać podmiot prowadzący repozytorium instytucjonalne do udzielania dalszej licencji na korzystanie z projektu wynalazczego zawartego w danych badawczych. Wydaje się jednak, że udzielanie licencji na korzystanie z projektów wynalazczych powinno być domeną powołanych do tego jednostek,

³⁰ N. Dietrich, L. Guibault, T. Margoni, K. Siewicz, A. Wiebe, *Możliwe formy ochrony prawnej...*, s. 20.

³¹ N. Ghazal, *Inwestycja jako element konstrukcji prawa do fonogramu w świetle prawa UE – uwagi na tle prawa sui generis do bazy danych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 1(2020), s. 80; K. Święcka, *Utwór audiowizualny a wideogram*, „Państwo i Prawo” 2(1998), s. 59n.; A. Wojciechowska, *Niektóre aspekty ochrony prawnej wideogramów*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2(1993), s. 65n.

³² B. Widła, *Naukowe i krytyczne wydania tekstów jako przedmiot prawa autorskiego i praw pokrewnych*, Warszawa 2020, s. 95n.

³³ Por. definicję ponownego (wtórnego) wykorzystywania danych z art. 2 pkt 11 dyrektywy oraz art. 2 pkt 11 ustawy z 2021 r. o otwartych danych, według której jest to „wykorzystywanie przez użytkowników informacji sektora publicznego w jakimkolwiek celu, z wyjątkiem wymiany informacji sektora publicznego między podmiotami zobowiązanymi wyłącznie w celu realizacji zadań publicznych”. Może to być zatem cel gospodarczy lub cel naukowy.

takich jak np. centra transferu technologii³⁴. Natomiast udostępnianie danych badawczych obejmujących projekty wynalazcze ma istotne znaczenie w procesie transferu wiedzy. Może stanowić instrument wspomagający w pozyskiwaniu partnerów biznesowych. Dzięki szerokiemu udostępnieniu danych badawczych dotyczących np. opatentowanego wynalazku oraz zasad jego funkcjonowania, potencjalny licencjobiorca może ocenić dojrzałość i przydatność określonego rozwiązania. W tym sensie repozytorium instytucjonalne może pełnić rolę „bazy ofert technologicznych”.

W treści art. 22 zd. 2 ustawy z 2021 r. o otwartych danych określono obowiązek podmiotu zobowiązanego, którym może być podmiot prowadzący repozytorium. Polega on na tym, że podmiot zobowiązany, „udostępniając dane badawcze, wraz z ich udostępnieniem informuje o braku warunków ponownego wykorzystywania albo określa te warunki”. W przypadku danych badawczych obejmujących chroniony prawem wyłącznym projekt wynalazczy, dane te powinny być wyraźnie zidentyfikowane i opatrzone zastrzeżeniem, że ich wykorzystywanie w celach gospodarczych jest uzależnione od zgody, wyrażonej najczęściej w postaci licencji, podmiotu uprawnionego. Ma to swoje uzasadnienie w treści art. 10 ust. 2 dyrektywy 2019/1024, który nakazuje uwzględniać „uzasadnione interesy handlowe, działania związane z transferem wiedzy oraz istniejące już prawa własności intelektualnej”. Należy podkreślić, iż przedwczesne udostępnienie danych badawczych obejmujących projekt wynalazczy może mieć negatywny wpływ na późniejszą możliwość uzyskania ochrony prawnej. Takie ujawnienie może stanowić przeszkodę w nowości, bowiem ujawnione publicznie dane badawcze wchodzą do stanu techniki. Udostępnienie publiczne może także zniweczyć istniejącą ochronę informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa³⁵. Informacje tego typu powinny być wyłączone z zakresu danych badawczych upublicznianych w zakresie otwartego dostępu. Z kolei upublicznienie w ramach repozytorium instytucjonalnego danych badawczych, obejmujących niezarejestrowany wcześniej wzór przemysłowy, może rozpocząć bieg terminu trzyletniego w zakresie ochrony niezarejestrowanego wzoru przemysłowego lub terminu określonego w art. 103 ust. 3 ustawy z 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej³⁶, określający tzw. ulgę w nowości³⁷.

³⁴ P. Malinowski, P. Stec, *Organizacyjno-prawne aspekty komercjalizacji*, w: *Komercjalizacja wyników badań naukowych*, pod red. P. Steca, Warszawa 2017, s. 224; A. Niewęglowski, *Przedmiot komercjalizacji bezpośredniej*, w: *Komercjalizacja i transfer wyników badań naukowych i prac rozwojowych z uczelni do gospodarki. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 259; M. Salamonowicz, *Prawna regulacja komercjalizacji własności intelektualnej publicznych szkół wyższych*, Warszawa 2016, s. 210.

³⁵ M. Namysłowska, *Artykuł 11 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w świetle dyrektywy 2016/943 o ochronie tajemnic przedsiębiorstwa*, „Przegląd Prawa Handlowego” 11(2016), s. 7; M. Salamonowicz, *Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa na przykładzie procesu produkcyjnego. Głos do wyroku SN z dnia 13 lutego 2014 r., V CSK 176/13*, „Przegląd Sądowy” 9(2015), s. 101.

³⁶ T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 324.

³⁷ M. Ziółkowski, *Rejestrowalność wzoru przemysłowego stanowiącego część składową wytworu złożonego*, „Przegląd Prawa Handlowego” 12(2011), s. 48; A. Tischner, *Przesłanki zdolności rejestrowej wzorów przemysłowych*, „Studia Prawa Prywatnego” 1(2011), s. 231.

Dane osobowe a inne informacje prawnie chronione

Informacje uzyskiwane w toku prowadzonych prac badawczych pochodzą nierzadko od osób fizycznych będących uczestnikami badań i zawierają ich dane osobowe oraz inne dane wrażliwe. Może także się zdarzyć, że będą obejmować informacje niejawne w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych³⁸ lub inne tajemnice prawnie chronione³⁹. Strony umowy o udostępnienie i wykorzystywanie danych badawczych powinny wyraźnie wskazać, czy przedmiot określonej umowy obejmuje te kategorie danych. Jeżeli tak, to w odniesieniu do danych osobowych, w szczególności wrażliwych, powinno się to wiązać z zastosowaniem szeregu instrumentów technicznych i organizacyjnych w zakresie ochrony tych danych. W szczególności będzie to wyłączenie z otwartego dostępu i ewentualne ustanowienie zasad bezpiecznego dostępu kontrolowanego⁴⁰. Podobnie w odniesieniu do danych obejmujących informacje niejawne lub inne tajemnice prawnie chronione. Powinny być one wyłączone z otwartego dostępu i należycie chronione przed ujawnieniem.

Wnioski

Określona kwalifikacja prawna przedmiotu umowy licencyjnej na udostępnianie i wykorzystywanie danych badawczych wywołuje szereg konsekwencji. Ma wpływ na charakter prawny tej umowy, dopuszczalny zakres udzielonej licencji i jej dostępne warianty. Może także oddziaływać na ustalenia co do strony uprawnionej do udzielenia licencji. Z perspektywy podmiotu prowadzącego repozytorium instytucjonalne istnieje potrzeba podjęcia szeregu ustaleń. Po pierwsze, należy określić, czy naukowiec, chcący zdeponować i udostępnić dane badawcze, jest ich rzeczywistym dysponentem, tzn. czy jest podmiotem uprawnionym do dysponowania danymi z tytułu prawa wyłącznego lub czy jest należycie do tego umocowany. Jeżeli dane badawcze stanowią bazę danych chronioną prawem *sui generis*, należy ustalić, kto jest jej producentem. Z kolei gdy zbiór danych ma charakter twórczy, powstaje problem podmiotu uprawnionego z tytułu autorskich praw majątkowych. W tym względzie sytuacja może być zróżnicowana, w zależności od rodzaju utworu: utwór naukowy, pracowniczy, program komputerowy, utwór audiowizualny. W grę mogą wejść także uprawnienia producenta wideogramu, fonogramu lub wydawcy pierwszego wydania

³⁸ T.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 742.

³⁹ D. Fleszer, *Informacja niejawna i jej klasyfikacja*, „Przegląd Prawa Handlowego” 8(2014), s. 21; S. Hoc, *Ochrona informacji niejawnych wymienianych w interesie Unii Europejskiej*, „Przegląd Prawa Publicznego” 7–8(2013), s. 11; J. Depo, *Bezpieczeństwo informacji niejawnych i innych prawnie chronionych*, „Zeszyt Naukowy Apeiron” 6(2011), s. 316n.

⁴⁰ Szczegółowo na temat ochrony danych osobowych w ramach repozytorium instytucjonalnego zob. M. Salamonowicz, *Otwarty dostęp do danych badawczych w ramach repozytorium instytucjonalnego a ochrona danych osobowych i prawa do prywatności*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2(2022) (w druku) oraz przywołaną tam literaturę.

naukowego lub krytycznego. W tym zakresie wymagana może być zgoda ze strony podmiotu uprawnionego z tytułu praw wyłącznych. Powyższe rozważania skłaniają do wniosku, iż umowa licencyjna na udostępnianie lub wykorzystywanie danych badawczych będzie z reguły zawierała upoważnienie licencyjne o charakterze kompleksowym⁴¹. Może ono dotyczyć wielu wskazanych wyżej praw wyłącznych. Tam, gdzie przedmiotem upoważnienia będą utwory (twórcza baza danych, programy komputerowe, utwory jako elementy bazy), znajdzie zastosowanie reżim prawnoutorski umów licencyjnych, określony w przepisach rozdziału 5 ustawy z 1994 r. o prawie autorskim. Może on być stosowany także na zasadzie analogii w odniesieniu do postanowień umów obejmujących dane badawcze lub ich zbiory, które nie podlegają prawnoutorskiej ochronie. Pomocne w tym względzie mogą być także standardowe typy upoważnień licencyjnych wypracowane w zakresie danych badawczych i utworów, takie jak licencje *Creative Commons* oraz *Open Data Commons* czy *General Public License* w odniesieniu do programów komputerowych⁴².

Ponadto dane badawcze obejmujące dane wrażliwe, informacje poufne, mające potencjał komercjalizacji, mogą uzasadniać wyłączenie otwartego dostępu lub jego ograniczenie, co wiąże się z reguły z ustanowieniem określonych form kontroli bezpiecznego dostępu. Skłania to do wniosku, iż naukowiec chcący umieścić swoje dane powinien ustalić, czy jest właściwie umocowany i czy to udostępnienie nie naruszy praw osób trzecich. Z kolei podmioty prowadzące repozytorium instytucjonalne powinny wspomagać naukowców w tych ustaleniach i je weryfikować.

BIBLIOGRAFIA

Akty normatywne:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, Dz.Urz. UE z 26 czerwca 2019, L 172/56.
- Ustawa z 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego, Dz.U. 2021 poz. 1641.
- Ustawa z 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.
- Ustawa z 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 386.
- Ustawa z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1062.
- Ustawa z 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 324.
- Ustawa z 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 742.

Dokumenty:

- Zalecenia Komisji Europejskiej (UE) 2018/790 z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie dostępu do informacji naukowej oraz jej ochrony, powstałej w wyniku badań naukowych finansowanych ze środków publicznych, Dz.Urz. UE z 31 maja 2018 r. L 134/12.

⁴¹ B. Giesen, *Umowa licencyjna w prawie autorskim. Struktura i charakter prawny*, Warszawa 2013, s. 73.

⁴² A. Ball, *How to License Research Data*, „A Digital Curation Centre” 2014, s. 6–8, <https://www.ru.nl/publish/pages/868577/how_to_license_research_data.pdf>, dostęp: 19.01.2022.

- Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce*, dokument opracowany przez MNiSW w 2015 r., <https://www.gov.pl/documents/1068557/1069061/20180413_Kierunki_rozwoju_OD_wersja_ostateczna.pdf>, dostęp: 20.01.2022.
- European Research Council (ERC), *Guidelines on Implementation of Open Access to Scientific Publications and Research Data in projects supported by the European Research Council under Horizon 2020*, Bruksela 2017, <https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/oa-pilot/h2020-hi-erc-oa-guide_en.pdf>, dostęp: 20.01.2022.
- Zarządzenie z dnia 27 maja 2020 r. nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki w sprawie ustalenia Polityki Narodowego Centrum Nauki dotyczącej otwartego dostępu do publikacji, <https://www.ncn.gov.pl/sites/default/files/pliki/zarzadzenia-dyrektora/zarzadzenie-Dyr-38_2020.pdf>, dostęp: 20.01.2022.
- Ball A., *How to License Research Data*, A Digital Curation Centre 2014, s. 6–8, <https://www.ru.nl/publish/pages/868577/how_to_license_research_data.pdf>, dostęp: 19.01.2022.

Orzecznictwo:

- Wyrok TS z 9 listopada 2004 r. w sprawie C-338/02, *Fixtures Marketing Ltd przeciwko Svenska AB (Svenska)*, ECLI:EU:C:2004:696.
- Wyrok TS z 9 listopada 2004 r. w sprawie C-203/02, *British Horseracing Board Ltd przeciwko William Hill Organization Ltd (BHB)*, ECLI:EU:C:2004:695.
- Wyrok TS z 1 marca 2012 r. w sprawie C-604/10, *Football Dataco Ltd i in. przeciwko Yahoo! UK Ltd*, ECLI:EU:C:2012:115.
- Wyrok TS z 12 lipca 2012 r. w sprawie C-138/11, *Compass-Datenbank GmbH przeciwko Republik Österreich*, ECLI:EU:C:2012:449.
- Wyrok SA w Warszawie z 5 lutego 2015 r., VI ACa 531/14, LEX nr 1663095.

Literatura:

- Barta J., Markiewicz R., *Wokół definicji bazy danych*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 1(2002).
- Bruzzone G., Debackere K., *As Open as Possible, as Closed as Needed: Challenges of the EU Strategy for Data*, „Les Nouvelles – Journal of the Licensing Executives Society” 2021, vol. LVI-1.
- Burgelman J.C., Pascu C., Szkuta K., Von Schomberg R., Karalopoulos A., Repanas K., Schoupe M., *Open science, open data, and open scholarship: European policies to make science fit for the twenty-first century*, „Frontiers in Big Data” 2019, No 2(43).
- Chałubińska-Jentkiewicz K., *Prawna ochrona treści cyfrowych*, Warszawa 2021.
- Depo J., *Bezpieczeństwo informacji niejawnych i innych prawnie chronionych*, „Zeszyt Naukowy Apeiron” 6(2011).
- Dietrich N., Guibault L., Margoni T., Siewicz K., Wiebe A., *Możliwe formy ochrony prawnej z perspektywy UE*, w: *Otwarte, czyli bezpieczne. Analiza prawnych form ochrony danych badawczych i zalecenia w kwestii dostępu i korzystania*, pod red. L. Guibaulta i A. Wiebego, Kraków 2014.
- Felchner K., *Re-use utworu (bazy danych)*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 1(2013).
- Fischer B., *Autorskoprawne konteksty ponownego wykorzystania danych badawczych*, w: *Sto lat polskiego prawa handlowego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Kidybie*, pod red. M. Dumkiewicz, K. Kopaczyńskiej-Pieczniak, J. Szczotki, t. II, Warszawa 2020.
- Fischer B., Piskorz-Ryń A., Sakowska-Baryła M., Wyporska-Frankiewicz J., *Ustawa o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego. Komentarz*, Warszawa 2019.
- Fleszer D., *Informacja niejawna i jej klasyfikacja*, „Przegląd Prawa Handlowego” 8(2014).
- Ghazal N., *Inwestycja jako element konstrukcji prawa do fonogramu w świetle prawa UE – uwagi na tle prawa sui generis do bazy danych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 1(2020).
- Giesen B., *Umowa licencyjna w prawie autorskim. Struktura i charakter prawny*, Warszawa 2013.
- Górecka A., *Pojęcie bazy danych na gruncie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego” 2.1 (2002).

- Hoc S., *Ochrona informacji niejawnych wymienianych w interesie Unii Europejskiej*, „Przegląd Prawa Publicznego” 7–8(2013).
- Jarentowski M., *Nowe regulacje prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, „Przegląd Prawa Publicznego” 11(2018).
- Krzemińska A., *Zabezpieczenie i ponowne wykorzystanie dokumentacji badań naukowych (tzw. surowych danych) – teoria i praktyka*, w: *Archiwa w nauce, nauka w archiwach*, pod red. D.K. Rembiszewskiej, K.K. Szamryka, Białystok 2016.
- Książczak-Gronowska A., Bogajczyk M., *Dane badawcze*, Warszawa 2020.
- Landi A., Thompson M., Giannuzzi V., Bonifazi F., Labastida I., da Silva Santos L.O.B., Roos M., *The “A” of FAIR—as open as possible, as closed as necessary*, „Data Intelligence” 2020, No 2(1–2).
- Łazarz Ł., *Obrót bazami danych w świetle ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych*, „Transformacje Prawa Prywatnego” 1(2003).
- Majdecka E., Strycharz K., *Otwarta nauka: prawo autorskie i wolne licencje*, Warszawa 2018.
- Malinowski P., Stec P., *Organizacyjno-prawne aspekty komercjalizacji*, w: *Komercjalizacja wyników badań naukowych*, pod red. P. Steca, Warszawa 2017.
- Markiewicz R., *Prawo autorskie na jednolitym rynku cyfrowym. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790*, Warszawa 2021.
- Miller W., *Nowa ustawa o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego*, „Temidium” 3(2021).
- Namysłowska M., *Artykuł 11 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w świetle dyrektywy 2016/943 o ochronie tajemnic przedsiębiorstwa*, „Przegląd Prawa Handlowego” 11(2016).
- Napierała-Batygolska A.R., *Problematyka autoplagiatu*, „Civitas et Lex” 2021, No 2.
- Niewęglowski A., *Przedmiot komercjalizacji bezpośredniej*, w: *Komercjalizacja i transfer wyników badań naukowych i prac rozwojowych z uczelni do gospodarki. Komentarz*, Warszawa 2017.
- Polański P., *Pojęcie elektronicznych baz danych – w prawie polskim i wspólnotowym*, „Prawo Nowych Technologii” 1(2008).
- Roźniakowska-Kłosińska M., *Otwarte dane badawcze w warsztacie pracy naukowej*, „Biuletyn EBIB” 183(2018).
- Salamonowicz M., *Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa na przykładzie procesu produkcyjnego. Glosa do wyroku SN z dnia 13 lutego 2014 r., V CSK 176/13*, „Przegląd Sądowy” 9(2015).
- Salamonowicz M., *Otwarty dostęp do danych badawczych w ramach repozytorium instytucjonalnego a ochrona danych osobowych i prawa do prywatności*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2(2022) (w druku).
- Salamonowicz M., *Prawna regulacja komercjalizacji własności intelektualnej publicznych szkół wyższych*, Warszawa 2016.
- Salamonowicz M., *Treść i charakter prawny umowy o prace badawczo-rozwojowe*, Warszawa 2018.
- Siewicz K., Rycko N., *Prawne aspekty otwierania danych badawczych – poradnik*, Warszawa 2019.
- Sikorski R., *Licencje na korzystanie z elektronicznych baz danych*, Warszawa 2006.
- Sikorski R., *Ochrona sui generis baz danych w prawie polskim*, „Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny” 1(2004).
- Święcka K., *Utwór audiowizualny a wideogram*, „Państwo i Prawo” 2(1998).
- Tischner A., *Przesłanki zdolności rejestrowej wzorów przemysłowych*, „Studia Prawa Prywatnego” 1(2011).
- Wąglowski P., *Ochrona baz danych*, Warszawa 2009.
- Widła B., *Naukowe i krytyczne wydania tekstów jako przedmiot prawa autorskiego i praw pokrewnych*, Warszawa 2020.
- Wojciechowska A., *Niektóre aspekty ochrony prawnej wideogramów*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2(1993).
- Ziółkowski M., *Rejestrowalność wzoru przemysłowego stanowiącego część składową wytworu złożonego*, „Przegląd Prawa Handlowego” 12(2011).

**SUBJECT MATTER OF THE LICENCE AGREEMENT FOR SHARING
AND USING RESEARCH DATA WITHIN THE INSTITUTIONAL REPOSITORY**

SUMMARY

The research problem of this article is the definition and legal characteristics of the subject of the license agreement for the use and sharing of research data. This issue is related to a number of specific research objectives. First, determining the proper subject of the license affects the legal nature of the contract and the legal situation of the parties. Secondly, the subject of the contract is related to the permissible scope of the license authorization and the applicable legal regime. It has been established that a set of research data may have a creative character and then be subject to copyright protection. It can also have no creative character and be covered by *sui generis* right to the database. Moreover, elements of a research data set may be copyrightable works, as well as the subject of related rights, in particular videograms or phonograms. Moreover, research data may contain information on invention projects, personal data, classified information or secrets protected by law. The subject matter of the license agreement with respect to the provision and use of research data affects the legal regime of the agreement and the permissible scope of authorization. In relation to personal data, classified information or industrial property rights, it may justify the limitation or exclusion of open access to research data. Hence, proper identification of the subject of the agreement is of fundamental importance for the proper implementation of the open access policy by entities operating institutional repositories.

KEYWORDS: research data, license agreement, open access, database, copyright